

1 שם כריש, כ"מ פרק
א מהלכות
ציצית.
2 שם בקרא לרעה
כ"מ שם פרק א.
3 הקהל מלמדי שם
רבו פרק ומהרי"ק שרש
קמט, ב' בת יוסף.

ו. 'אין כופלין את הטלית ומטילים ציצית על כנפיה כמו ^(טו) שהיא כפולה. (הגה אכל צריך להטיל בארבע כנפיה ^(טז) הפשוטים) (בית יוסף) * אלא אם כן תפרה פלה, ^(יז) ואפילו מרות אחת. (הגה ויש אומרים ^(יח) דחבין אפלו בלא תפירה, וטוב לעשות לה ציצית אכל ^(יט) לא לברך עליה) (הרי"ף והרא"ש והטור): "הטיל ציצית ^(ע) על ציצית, אם נתפון לבטל הראשונה, חותך ^(כ) הראשונה וכשרה, ואם נתפון להוסיף, אף על פי שחתך אחת משתינה פסולה. (הגה ויש מכשירים ^(כא) בכל ענין, ^(כב) וכן עקר) (טור בשם הרא"ש ורבינו יוחנן נתיב יט חלק ג.) וקדם שחתך ^(כג) הראשונות, פסול בכל ענין (בית יוסף): ז. ^(כד) מלבנושים שהם פתוחים מן הצדדין למטה, ויש להם ארבע כנפות לצד מטה ולמעלה הם סתומים, אם * רבו ^(כה) סתום, ^(כו) פטור, ואם ^(כז) * רבו פתוח, חייב. * ואם חציו סתום וחציו פתוח, מטילין אותו

שערי תשובה

והראשונות עין באר היטב. רצון ר' אפרים לפרש טעמא דש"י דצדיק חמור הראשונים, ודאחרונים נתי דחוי מעקרא ורודו ונראה, מה שאין כן בחסד האחרונים ונראה (נתיב) ורא. רצון בשמ"ח בית אפרים חלק ארבע חיים סימן ה בארץ חסד וטובא דמקורות אם פסקתיהו לקפאי ודבריו הפוסקים נזהר:

עין מנן אברהם ושו"י ועלת תמיד. ונכספר אליה רבה העלה להכשיר בין כון (ס) סתום, ואם עשה בו ציצית ואחר כך פתח רבו, פסולים, כמו שכתב סעני ה:

באור הלכה

בין האחרונים אם מהני התפירה, ואם חכמים שפת חבד לפנים ותפרו עד שאינו נפר כלל הפל למעלה, בדרך שהחזיקים עושים, נראה דלכלי עלמא מהני תפירה זו, ולא שייך בזה הטעם דאי לא מבני וכו', כי כן דרך האמנים, ואם כן גם כהניא דארצות החיים שכתבנו, אם עשה באופן זה, צריך להטיל בו ציצית ולברך. ואפשר עוד, דאפילו לחלק בזה מהני דהשלחן ערוך מהני תפירה כזו: ז * אלא אם כן תפרה פלה ואפילו מרות אחת. הוא לשון הרמב"ם. ועין בבית יוסף שכתב הטעם, משום דעל ידי זה אם תפשוט שוב לא יהיו הציצית באמצעיתה, משמע מדבריו והוא מפרש מרות אחת כפשוטה. ועין בארצות החיים דנשאר בצורך עיון על האגור דכתב בשם הרמב"ם דמצריך תפירה לכל שלש רוחותיו. ולעניות דעתי נראה פשוט ודאגור דהא שניא לה לשנא דהרמב"ם מרשעא לסיפא, דקאמר אלא אם כן תפרה פלה, ואחר כך מסים ואפילו מרות אחת, הרי לו לומר אלא אם כן תפר מרות אחת, אלא על פרחו דסבינא לה דבעינן שיתפר פלה דוקא, והא דקאמר ואפילו מרות אחת, הינו, דלא בעינן שיהיה תפירה מעליה שיהא משני הצדדין, ונדמצינו לענין תפירות התפילין, דשם פסק הרמב"ם והשלחן ערוך לקמן בסימן לב סעני גא שיהא חוט התפירה סובב משתי רוחות, אבל בזה לא בעינן רק תפירה פלה ואפילו מרות אחת. ונפקא לה להרמב"ם זח ממח דמשני שם בגמרא מא לא צריכא דנקטא בספי, הינו, שלא נגמר התפירה בתקנה נכפון זה פשוט הרמב"ם כפיצח סוף פרק א במשנה על הא דמשינן שם בגמרא לא צריכא דנקט בספי, עין שם. ומה שכתב אלא אם כן תפרה פלה, הינו, משום דהוא מפרש המימרא דרב דימי שם במתנות לו ע"כ דקאמר שם, האי מאן דחזינה לגלימה לא עבד ולא כלום וכו', כפרוש רש"י בלשון ראשון, דהינו, שכתב פלה, וזהו קשה לה קשית רש"י ותוספות שם על זה מהניא ברייתא דמתכנת לכלי עלמא בטלית התפורה, ועל כן מחלק הרמב"ם דשם אינו רב דימי שלא תפרה פלה, ועל כן אמרין אם איתא דלא מבני לה לפסק ולשניה, ובדואי סופו להחיר לבסוף, מה שאין כן אם תפרה אחר כפולתה מכל שלשה רוחותיה, הרי תוין דרעוה שיצאר כף, ולכך מהני תפירתו. ובדברינו דהיה נראה מאד מה דנקט הרמב"ם דין זה בלשון שלילה אין כופלין, ולא קאמר בפשיטות דין טלית כפולה, הינו, משום דהעתיק בזה המימרא דרב דימי דקאמר, לא עבד ולא מידי. גם דאם נפרש דהרמב"ם נפרש להא דרב דימי כפרוש שני שפרש"י שם, ובמה שפרש שני הפוסקים, קשה דאם כן אמאי השמיט הרמב"ם הדין מהלכותיו: ז * רבו סתום, פשוט דאפילו אם בעת עשיית חבד היה רבו פתוח ואחר כך נעשה מעצמו רבו סתום, דינא חייב. ואם כן אם היה לו קריסים בטלית קטן שלו למטה מחציו, אך שלא היה כפופין רק מעט, דידנו כפתוח, ובמה שכתב חמור

באר היטב

שנעשית בפסול קדם שיעשה שאר הציצית. ואם השלים הטלית וציצית קדם שהחיר הקשר או הציצית שנעשה בפסול ואחר כך החיר הפסול וקשרו, קשרה, מנן אברהם דלא כהלכוש, עין שם. אם שכח ועבר קמש ציצית בבגלת קמש, יכול לבטל אחר כך ולהתך אחר, דמכל מקום האחרים לא נעשו בפסול, ט"ז: (ח) על ציצית, עין מה שכתב העטרת זקנים על זה. ואשתמטתא לה מה שפסק המחבר בסימן יא סעני יב, עין שם ובבית יוסף: (י) הראשונות, ולהרא"ש אפלו חתך השתים, לבטלו וכו' כן להוסיף, רק צריך לחתך או קמאי או בתראי, דלא גמרי, עין שם:

משנה ברורה

הכנסות עשויות ארבע קדם שנעשו הציצית, לא שנעשו הציצית קדם הכנסות, והיו לה תעשה ולא מן העשוי ופסולים, על כן צריך להתירם ולתור ולקשרם. ודוקא השלש ציצית ראשונים שעשיתן היה בפסול, ^(א) אבל הציצית שנעשה בפני הרכיבית אין צריך להתיר, כיון שנעשה בהקשר, ואין פסול הראשונים פוסלין אותה: ו ^(ב) שהיא כפולה. שאם ^(ג) תפשוט, נמצאו הציצית באמצעיתה, ואין ציצית על הכנף בעינן: ^(ד) הפשוטים, ואם כפלו מתמת שהבגד ארך מאד פי שנים בקומתו, שאין יכול ללבוש אלא אם כן כפלו, יש פוסקין דפותרין אותו לגמרי מן הציצית, דאין שם כגד עליו, ומסיק הש"י והפרי מגדים דישל בו ציצית בכנסות הפשוטין ולא יברך: ^(ה) ואפילו מרות אחת. עין בבאור הלכה: ^(ו) דחבין. להטיל בכנפי הכפולות, ^(ז) דכל זמן שהיא מכפלת ולא נתפשטה, שם טלית עליה כמו שהיא כפולה: ^(ח) לא לברך. תמחו כל האחרונים, מה תקן בפה שלא יברך, הא צדין שמה בהמחבר וצריך להטיל בפשוטים, ואין ילבוש כגד זה, הא יותר מארבע ציצית אסור להוסיף לכלי עלמא ווען כפוי מקדים. ומסקי ^(ט) לדינא, דיותר לכתחלה שלא לעשות טלית כפולה כלל, אלא אם כן תפרה ^(י) ואפילו בתפירות רחבות, דכיון שתפירה שוב אין עשויה להפשט, ואז בין בטלית מרובעת ובין בטלית שהיתה מתחלה ארבע יותר מדאי יטיל ציצית בפסולים ויברך: ^(כ) הראשונה. אפשר ^(כא) דדוקא נקט, אבל אם מתק השניות, פסול, כיון דברכ בשל הראשונות: ^(כב) בכל ענין. הינו, בין שנתפון לבטל או נתפון להוסיף, ובין שתתק הראשונות ^(כג) או השניות: ^(כד) וכן עקר. וכן פסקו ^(כה) האחרונים: ^(כז) הראשונות. נקט ^(כח) הראשונות, דקאי על מה שכתב השלחן ערוך, מתחלה תותך הראשונות, ולזה כתב וקדם שתתק הראשונות, אבל באמת להרא"ש דפסקן בזה, כל שכן דאם מתק השניות כשר, כמו דאיתא בבית יוסף: ז ^(כט) פטור, אפילו ^(ל) אם יש בהמעוט הפתוח שעור טלית, ואם עשה בו ציצית ואחר כך פתח רבו, פסולים משום תעשה ולא מן העשוי, וכדלעיל בסעני ה, וצריך להתירם ולתור ולקשרם: ^(לא) רבו פתוח חייב, הינו, דוקא רב מכל חבד, ^(לב) ולא כמו שעושין התוס'ין טלית קטן שתופרין אותו מן הצדדין ומניחין בו נקב שמכניסין בו הידים ותופרין למטה מהנקב מניחין רב פתוח ומודדין רק מתחת הידים, וזה טעות גמור,

אברהם בשם הרוזמת חדש, ואחר כך נכפפו מאד עד שהיה צריך לזה מעשה להחירן, ממילא נפטר חבד מציצית, וצריך אחר שיתיר הקריסים להתיר הציצית ולתור ולקשרן: * רבו פתוח חייב. עין במשנה ברורה כמה שכתב, דהעקב תשוב גם כן כאלו הוא סתום, והוא מהתני אדם, דאף ודברך החיים העתיק משם אליה רבה דמצטרף קשאין למלמחש מתי ידים, כמבאר באלה רבה, כבר שדי בה נראה כנשמת אדם, עין שם, וגם הבעל ארצות החיים מסתפק בזה, לכן בודאי אין לברך על טלית קטן כזה. גם בספר החיים להאגור מהר"ש קלוגער מסכים בפשיטות עם החי אדם, עין שם: * ואם חציו וכו', אם היה שני שלישות פתוח, ושלש ועוד מזה היה כגד, ועוד פתוח שלש היה עור, ראיתי לאחד שמסתפק אם חייב בציצית, כיון

שער הציצות

(כ) לחם רב ויגן אברהם ודרך חיים נאצות חיים, דלא כאלה רבה שפרש לישב דברי הלבוש הזה: ז (כא) ושי"ב במתנות מא: (כב) קרדכי: (כג) קנן אברהם: (כד) ושי"ב שם במתנות ונתיבא דבית יוסף. וכל זה רק לכתחלה, אבל לעקרא דדינא מסקי בספר ארצות החיים ובבאר סתום כעט על הסודי ובתשובת משפנות יעקב דחלה בהמחבר דצריך להטיל ארבע ציצית בפשוטים ויכל לברך גם כן: (כז) קנן אברהם: (כח) בית יוסף וקנן אברהם ואלה רבה (תנא"ר דלא ככ"ח ושי"ב): (ל) ב"ח ועלת תמיד ושי"ב: (לא) קנן אברהם: ז (לב) פרי מקדים: (לג) חיי אדם: